

Verslag Broedseizoen 2018

Samenvatting

Het was weer een bijzonder jaar voor de nestkastbroeders en de nestkastenwerkgroep in de regio Uden. Het totaal aantal gecontroleerde nestkasten steeg in 2018 met 11,7% van 721 naar 806. Dit komt voornamelijk op rekening van het gebied Achter de Berg waar Martien en Wim na de overdracht van de vorige controleurs op hun rondes steeds meer kasten ontdekten! Er werden in totaal 5043 eieren aangetroffen daaruit kwamen 4001 jongen waarvan er uiteindelijk 3710 uitvlogen.

Het bezettingspercentage van de kasten was met 72,8% lager dan de voorgaande jaren. Het bezettingspercentage per soort is te zien in grafiek hieronder. De Koolmees daalde iets ten opzichte van vorig jaar maar was gemiddeld maar de Pimpelmees had een slecht jaar, voor de Pimpelmees zelfs het slechtste jaar sinds 2003. In 15 jaar is de soort van 22% naar 14% bezetting gegaan.. Ook de Boomklever blijft dalen in bezetting sinds 2012 (6%) is de bezetting van deze soort gehalveerd en komt nu alleen nog veelvuldig in de kasten van Odiliapeel voor. Het bezettingspercentage van de andere soorten was verder gemiddeld. Het aantal Bonte Vliegenvanger legsel steeg wel weer verder van 87 naar 92 maar door de toename in het aantal kasten daalt deze soort procentueel. Het aantal Grote Bonte Spechten in de kasten van Odiliapeel Oost steeg ook weer na een lichte dip vorig jaar.

De lente van 2018 was extreem zacht met vrijwel de normale hoeveelheid neerslag en zeer zonnig. Maar maart begon zeer koud de eerste helft van de maand waren er twee ijskoude periodes met een snijdende oostenwind. April begon met temperaturen rond normaal maar na de eerste week kwamen we onder invloed van hogedrukgebieden boven Oost- en Noord-Europa en werd het warrmer. Er volgde een langdurige periode met zacht tot zeer zacht weer. Mei was met een gemiddelde temperatuur van 16,4 °C de warmste meimaand in minimaal 3 eeuwen. De twee zomermaanden die volgden waren recorddroog, recordzonnig en zeer warm. Door het koude weer tot en de eerste week van april kwam de eileg dit jaar laat op gang; het warme weer in de rest van de lente en zomer zorgde voor een korte rupsenpiek met weinig vervolglegels tot gevolg maar wel met een hoog broedsucces (het percentage uitgevlogen jongen per gelegd ei) voor de meeste soorten. Voor de Boomklever (83,1% tegenover een langjarig gemiddelde van 74,7%) en de Gekraagde Roodstaart (82,8% tegenover 67,6%) was het zelfs het beste broedsucces in bijna tien jaar. Alleen voor de Zwarte Mees was het uitzonderlijk slecht met een broedsucces van 41,9% tegenover een langjarig gemiddelde van 76,2%, zo laag hadden we nog niet gemeten!

Na de recordvroeg eileg voor de mezen in 2017 was het dit jaar dus een stuk later. Met 18 april was de gemiddelde eerste eidatum voor de Koolmees maar liefst 14 dagen later dan in 2017. De gemiddelde eerste eidatum van de Pimpelmees, ook 16 april, was 12 dagen later dan in 2017. Voor beide soorten was het allereerste ei dat gelegd werd (9 april voor de Koolmees en 8 april voor de Pimpelmees) later dan de gemiddelde eerste eidatum van vorig jaar. Ook de andere soorten die hier overwinteren begonnen later. De Boomklever begon gemiddeld op 14 april en de Zwarte mees, traditioneel de vroegst eileggende soort, begon gemiddeld op 7 april met de eileg van de eerste legels. Er was een Zwarte Mees in

de Drie Vennen (DV) die op 25 juni nog begon met eileg, 81 dagen na de allereerste eidatum van deze soort. Begin augustus vlogen daar nog drie jongen uit!

Dit jaar werden in het werkgebied van Vogelwacht Uden de Afrikagangers laatgemiddeld voor het eerst gemeld. De Bonte vliegenvanger werd op 8 april en de eerste Gekraagde Roodstaart van de regio werd op 5 april gezien in het werkgebied van de Vogelwacht Uden e.o. in de Maashorst. De Bonte vliegenvanger en de Gekraagde roodstaart, die in Afrika overwinteren, begonnen gemiddeld op, respectievelijk 3 en 6 mei; voor beide soorten was dat gemiddeld.

De legselgrootte van het eerste legsel van de Koolmees was met 9,2 eieren groter dan het langjarig gemiddelde van 8,7 eieren en bijna 1,5 ei groter dan in 2016 (dat was toen de kleinste legselgrootte in 24 jaar)! Voor de Pimpelmees was het eerste legsel dit jaar, met 10,4 eieren ook iets groter dan het langjarig gemiddelde van 10,1 ei. Voor beide soorten mezen was de legselgrootte van de vervolglegels, daarentegen, weer zeer klein.

De gemiddelde legselgrootte van de Gekraagde Roodstaart (6,4 eieren) is hoger dan het langjarig gemiddelde van 5,6 eieren en één van de hoogste van de laatste jaren. Ook de Zwarte Mees (gemiddeld 8,0 eieren) was hooggemiddeld. De legselgroottes van Bonte Vliegenvanger (5,8 eieren) en Boomklever (7,2 eieren) waren gemiddeld. Voor de Spreeuw (4,9 eieren) en Grote Bonte Specht (5,5 eieren) waren de legsels aan de kleine maat en lijken de laatste jaren onder druk te staan.

Het percentage vervolglegels voor de Koolmees (10,7%) is laag in vergelijking met het langjarig gemiddelde van 16,3%. Voor de Pimpelmees was dit (3,6%) en ook laaggemiddeld ten opzichte van het langjarig gemiddelde van 7,0%.

Al met al was het een gemiddeld jaar voor de Koolmees een goed jaar en voor de Zwarte Mees en Grote Bonte Specht een slecht jaar ondanks de redelijke aantallen legsels voor deze soorten (in vergelijking met vorig jaar). Voor de andere soorten was het een gemiddeld jaar (zie table hieronder).

Soort	Bezettings- graad	Broed- succes	Legselgrootte	Vervolglegsel- percentage	Totaal beeld 2018
K	↔	↑	↑	↓	↑
P	↓↓	↓	↑	↓	↔
BVL	↔	↔	↔	nvt	↔
BKL	↓	↑↑	↔	nvt	↔
GR	↓	↑↑	↔	nvt	↔
ZM	↓	↓↓	↑	nvt	↓
GBS	↔	↓	↓	nvt	↓
S	↑	↑↑	↓	nvt	↔

↑↑: Hoog
↓↓: Laag

↑: Hooggemiddeld
↓: Laaggemiddeld

↔: Gemiddeld

1 Broedresultaten per gebied

1.1 Odiliapeel Oost (OO)

In het oostelijk gedeelte van de bossen van Odiliapeel hingen 68 kasten. Die waren, op acht na (12%), allemaal bezet. 22 kasten werden bezet door de Koolmees (32%) en vijftien door de Pimpelmees (22%), negen door de Boomklever (13%), zes door een Bonte Vliegenvanger (9%) zeven door Grote Bonte Spechten (10%) en één door de Spreeuw (1,4%).

De broedresultaten in de bossen van Odiliapeel Oost zijn in de volgende tabellen samengevat:

Odiliapeel Oost	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	230	197	86	194	98	84
Pimpelmees	166	149	90	145	97	87
Boomklever	68	64	94	64	100	94
Bonte Vliegenvanger	39	37	95	36	97	92
Grote Bonte Specht	31	18	58	14	78	45
Spreeuw	3	0	0	0	0	0
Totaal	537	465	87%	453	97%	84%

Odiliapeel Oost	Aantal legsels	Gemiddelde legselgrootte	datum 1e eileg eerste legsel			datum 1e eileg vervolglegsel		
			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	24	9,9	11-Apr	17-Apr	25-Apr	23-Mei	25-Mei	28-Mei
Pimpelmees	15	11,1	13-Apr	15-Apr	17-Apr			
Boomklever	9	7,6	9-Apr	13-Apr	22-Apr			
Bonte Vliegenvanger	6	6,5	27-Apr	4-Mei	14-Mei			
Grote Bonte Specht	7	4,4	21-Apr	30-Apr	12-Mei			
Spreeuw	1	3	15-Apr					

NB in deze en alle volgende tabellen is de gemiddelde legselgrootte berekend over alleen de eerste legsels.

Koolmees: van de 24 legsels waren er twee vervolglegsels (8,3%) met gemiddeld 6,0 eieren.

1.2 Odiliapeel West (OW)

In het westelijke gedeelte van de bossen van Odiliapeel hangen 56 nestkasten, waarvan er tien leeg bleven (18%). In 25 kasten (45%) broedde de Koolmees, in zestien de Pimpelmees (29%) en in vier (7%) een Boomklever en in een een Bonte Vliegenvanger (2%). De broedresultaten in de bossen van Odiliapeel West zijn in de volgende tabellen samengevat:

Odiliapeel west	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	227	208	92%	192	92%	85%
Pimpelmees	174	152	87%	120	79%	69%
Boomklever	30	30	100%	28	93%	93%
Bonte Vliegenvanger	6	6	100%	6	100%	100%
Totaal	437	396	88%	346	82%	76%

Odiliapeel West	Aantal legfels	Gemiddelde legfelgrootte	datum 1e eileg eerste legfel			datum 1e eileg vervolglefel		
Soort			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	25	9,1	13-Apr	18-Apr	8-Mei			
Pimpelmees	16	10,9	10-Apr	15-Apr	30-Apr			
Boomklever	4	7,5	12-Apr	16-Apr	30-Apr			
Bonte Vliegenvanger	1	6	7-Mei					

1.3 Maashorst Slingerpad (MS)

In het gebied van de Maashorst tussen het PNEM gebouw en het Slingerpad hangen nu in het totaal 80 kasten, veertien daarvan bleven er leeg (18%). In 38 kasten broedde de Koolmees (48%), in 21 de Bonte Vliegenvanger(26%), in zeven de Pimpelmees (9%), in een (1%) de Boomklever en in een de Gekraagde Roodstaart (1%).

De broedresultaten van de verschillende soorten langs het Slingerpad zijn in de volgende tabellen samengevat:

Maashorst Slingerpad	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	344	271	79%	259	96%	75%
Pimpelmees	65	47	72%	47	100%	72%
Bonte Vliegenvanger	122	98	80%	94	96%	77%
Boomklever	8	8	100%	8	100%	100%
Gekraagde Roodstaart	7	4	57%	4	100%	57%
Totaal	546	428	78%	412	96%	75%

Maashorst Slingerpad	Aantal legfels	Gemiddelde legfelgrootte	datum 1e eileg eerste legfel			datum 1e eileg vervolglefel		
Soort			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	38	9,1	10-Apr	18-Apr	1-Mei			
Pimpelmees	7	9,3	16-Apr	19-Apr	23-Apr			
Bonte Vliegenvanger	21	5,8	21-Apr	30-Apr	17-Mei			
Boomklever	1	8	22-Apr					
Gekraagde Roodstaart	1	7	23-Apr					

1.4 Maashorst Drie Vennen (DV)

In het gebied van de Maashorst bij de Drie Vennen hingen dit jaar 66 nestkasten, veertien daarvan bleven er leeg (21%). In 24 kasten broedde de Bonte Vliegenvanger (36%), in 18 kasten de Koolmees (27%), in zes kasten de Pimpelmees (9%), in één de Boomklever (1%), in drie een Zwarte mees (5%) en in twee de Gekraagde Roodstaart (3%).

Drie Vennen	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	148	127	86%	124	98%	84%
Pimpelmees	68	52	76%	49	94%	72%
Bonte Vliegenvanger	148	133	90%	130	98%	88%
Boomklever	2	0	0%	0	0%	0%
Zwarte Mees	44	31	70%	18	58%	41%
Gekraagde Roodstaart	12	12	100%	12	100%	100%
Totaal	422	355	84%	333	94%	79%

Drie Vennen	Aantal legfels	Gemiddelde legfelgrootte	datum 1e eileg eerste legfel			datum 1e eileg vervolglegfel		
Soort			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	18	8,4	14-Apr	18-Apr	26-Apr	19-Mei	25-Mei	31-Mei
Pimpelmees	7	10,6	13-Apr	15-Apr	19-Apr	24-Mei		
Bonte Vliegenvanger	25	6,0	24-Apr	3-Mei	16-Mei	26-Mei		
Boomklever	1	2	23-Apr					
Zwarte Mees	5	9,0	5-Apr	8-Apr	11-Apr	16-Mei	30-Mei	25-Jun
Gekraagde Roodstaart	2	6,0	22-Apr			25-Mei		

Koolmees: van de 18 legfels konden er twee als vervolglegfel worden aangemerkt (11,1%) met gemiddeld 6,5 eieren.

Pimpelmees: van de zeven legfels was er een (14,3%) vervolglegfel met 4 eieren.

Zwarte mees: van de vijf legfels waren er drie (60%) vervolglegfels met gemiddeld 8,6 eieren.

Bij de Bonte Vliegenvanger en Gekraagde Roodstaart zat telkens een nest dat meer dan een maand later begon dan de allereerste eileg maar niet in een nestkast waar eerder diezelfde soort broedde, dus of het echt een vervolglegfel is of gewoon een late, is niet te zeggen.

1.5 Maashorst Hengstheuvcl (HH)

In het gebied van de Hengstheuvcl op de Maashorst hangen in het totaal 102 nestkasten, daarvan bleven er dit jaar 41 leeg (40,2%). Hieronder ook elf kasten in een afgesloten deel dat het grootste deel van het seizoen niet gecontroleerd worden, vijf daarvan bleken later wel minstens een legfel gehad te hebben waaronder een bont vliegenvanger, het aantal echt lege kasten komt daarmee op 36. In 34 kasten broedde de Koolmees (33,3%), in veertien kasten de Pimpelmees (13,7%), in negen kasten de Bonte Vliegenvanger (8,8%), in twee een Boomklever (2%) en in twee een Gekraagde Roodstaart (2%).

De broedresultaten op de Hengstheuvel zijn in de volgende tabellen samengevat: het blijkt het gebied met de meeste eieren!

Maashorst Hengstheuvel	Eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	378	303	80%	261	86%	69%
Pimpelmees	154	118	77%	115	97%	75%
Bonte Vliegenvanger	58	47	81%	46	98%	79%
Boomklever	18	18	100%	17	94%	94%
Gekraagde Roodstaart	13	6	46%	6	100%	46%
Totaal	621	492	79%	445	90%	72%

Maashorst Hengstheuvel Soort	Aantal legfels	Gemiddelde legfelgrootte	datum 1e eileg eerste legfel			datum 1e eileg vervolglefel		
			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	40	10,1	12-Apr	17-Apr	3-Mei	15-Mei	23-Mei	31-Mei
Pimpelmees	14	11,5	8-Apr	15-Apr	5-Mei	17-Mei		
Bonte Vliegenvanger	8	6,6	29-Apr	6-Mei	17-Mei			
Boomklever	2	9,0	12-Apr	13-Apr	15-Apr			
Gekraagde Roodstaart	3	6	25-Apr			28-Mei		

Koolmees: van de 40 legfels konden er zes (15%) als vervolglefel worden aangemerkt met gemiddeld 6,0 eieren.

Pimpelmees: van de 14 nesten kon er één als vervolglefel worden aangemerkt (7,1%) met vier eieren.

Gekraagde Roodstaart: er was een nestkast waar tijdens een controle een Gekraagde roodstaart vrouw op het nest werd aangetroffen maar waar later geen eieren zijn gelegd, verstoord tijdens die controle? De andere twee legfels waren in één kast en dus was het tweede legfel een echt vervolglefel met 7 eieren waarvan er niks uitkwam.

1.6 Maashorst Schaijk (Sch)

In het Schaijkse deel van de Maashorst, net ten oosten van de Hofmans plassen hingen dit jaar in het totaal 62 kasten. Hiervan bleven er dit jaar 16 leeg (26%). In 37 kasten broedde de Koolmees (60%), in zes kasten de Pimpelmees (10%), in drie de Bonte Vliegenvanger (5%) en in twee de Zwarte Mees (3%).

De broedresultaten op de Maashorst in Schaijk zijn in de volgende tabellen samengevat:

Maashorst Schaijk	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	359	273	76%	251	92%	70%
Pimpelmees	62	47	76%	35	74%	56%
Bonte Vliegenvanger	18	14	78%	14	100%	78%
Zwarte Mees	18	8	44%	8	100%	44%
Totaal	457	342	75%	308	90%	67%

Maashorst Schaijk	Aantal legsels	Gemiddelde legselgrootte	datum 1e eileg eerste legsel			datum 1e eileg vervolglegsel		
Soort			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	43	8,9	11-Apr	18-Apr	6-Mei	19-Mei	21-Mei	25-Mei
Pimpelmees	6	10,3	11-Apr	18-Apr	5-Mei			
Bonte Vliegenvanger	3	6,0	23-Apr	26-Apr	29-Apr			
Zwarte Mees	2	9	6-Apr			15-Mei		

Koolmees: van de 43 nesten konden er acht als vervolglegsel worden aangemerkt (18,6%) met gemiddeld 6,1 eieren.

Zwarte mees: de twee legsels vonden beide in een nestkast plaats en het tweede legsel lijkt dus ook echt een vervolglegsel (100%).

1.7 Doelenweg - Golfbaan (DoGo)

Op de Hengstheuvel tussen de Doelenweg en het golfterrein hingen dit jaar in het totaal 59 kasten. 21 bleven er leeg (36%). In 18 kasten broedde de Koolmees (31%), in vijf kasten de Pimpelmees (8%), in twaalf de Bonte Vliegenvanger (20%) en in drie de Gekraagde Roodstaart(5%).

De broedresultaten van de verschillende soorten op de Maashorst Doelenweg - Golfbaan zijn in de volgende tabellen samengevat:

Doelenweg – Golfbaan	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	175	146	83%	144	99%	82%
Pimpelmees	43	17	40%	17	100%	40%
Bonte Vliegenvanger	83	83	100%	82	99%	99%
Gekraagde Roodstaart	19	19	100%	19	100%	100%
Totaal	320	265	83%	262	99%	82%

Doelenweg - Golfbaan	Aantal legsels	Gemiddelde legselgrootte	datum 1e eileg eerste legsel			datum 1e eileg vervolglegsel		
Soort			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	22	8,8	10-Apr	14-Apr	18-Apr	19-Mei	23-Mei	27-Mei
Pimpelmees	5	8,6	12-Apr	17-Apr	1-Mei			
Bonte Vliegenvanger	12	6,9	23-Apr	1-Mei	16-Mei			
Gekraagde Roodstaart	3	6,3	27-Apr	7-Mei	1-Jun			

Koolmees: van de 22 nesten konden er zes als vervolglegsel worden aangemerkt (27,3%) met gemiddeld 5,3 eieren.

1.8 Goorsche bossen (GB)

In de Goorsche bossen (tussen Mariaheide en Erp) hangen dit jaar in het totaal 53 kasten die gecontroleerd worden door Wim en Arnold. Hiervan bleven er dit jaar acht (15%) leeg. In 27 kasten broedde de Koolmees (51%), in tien kasten de Pimpelmees (19%), in drie de Boomklever (6%), in vier de Spreeuw (8%) en in één de Boomkruiper (2%).

Goorsche bossen	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	254	238	94%	227	95%	89%
Pimpelmees	95	95	100%	95	100%	100%
Boomklever	17	11	65%	11	100%	65%
Spreeuw	18	17	94%	17	100%	94%
Boomkruiper	7	0	0%	0	0%	0%
Totaal	391	361	92%	350	97%	90%

Goorsche bossen	Aantal legfels	Gemiddelde legfelgrootte	datum 1e eileg eerste legfel			datum 1e eileg vervolglegfel		
			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	28	9,4	9-Apr	18-Apr	2-Mei	19-Mei	20-Mei	22-Mei
Pimpelmees	10	9,5	11-Apr	15-Apr	24-Apr			
Boomklever	3	5,7	11-Apr	13-Apr	15-Apr			
spreeuw	4	4,5	13-Apr	13-Apr	14-Apr			
boomkruiper	1	7	10-Apr					

Koolmees: van de 28 legfels kunnen er drie (10,7%) aangemerkt worden als vervolglegfel met gemiddeld 6,0 eieren.

1.9 Achter de Berg (AdB)

Martien van Dooren en Wim van Lanen hebben dit jaar de locatie "Achter de Berg" bij Bedaf overgenomen van Theo en Mia van der Cruijfsen en Jeanne en Henk Heesakkers die dit gebied in 2007 hebben opgestart. Dachten ze eerst dat er ongeveer tachtig kastjes hingen, bleken er bij elke controleronde steeds meer kastjes gevonden te worden; uiteindelijk stopten ze bij 104 (de vorige jaren waren er 67 doorgegeven!). Hiervan bleven er 30 leeg (29%). In 47 kasten broedde de Koolmees (45%), in zestien kasten de Pimpelmees (15%), in zes een Bonte Vliegenvanger (6%), in drie de Boomklever (3%), in twee een Boomkruiper (2%) en in één een Spreeuw (1%).

Achter de Berg	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	408	239	59%	204	85%	50%
Pimpelmees	170	79	46%	58	73%	34%
Boomklever	19	14	74%	7	50%	37%
Bonte Vliegenvanger	39	18	46%	18	100%	46%
Spreeuw	5	5	100%	5	100%	100%
Boomkruiper	13	13	100%	7	54%	54%
Totaal	654	368	56%	299	81%	46%

Achter de Berg	Aantal legsels	Gemiddelde legselgrootte	datum 1e eileg eerste legsel			datum 1e eileg vervolglegsel		
Soort			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	48	9,0	12-Apr	19-Apr	11-Mei	17-Mei	18-Mei	20-Mei
Pimpelmees	16	10,9	10-Apr	17-Apr	5-Mei	23-Mei		
Boomklever	3	6,3	12-Apr	14-Apr	16-Apr			
Bonte Vliegenvanger	6	7,0	27-Apr	7-Mei	23-Mei	17-Jun		
Spreeuw	1	5	14-Apr					
Boomkruiper	2	6,5	13-Apr	24-Apr	30-Apr			

Koolmees: van de 48 legsels konden er vijf als vervolglegsel worden aangemerkt (10,4%) met gemiddeld 6,2 eieren.

Pimpelmees: van de 16 legsels kan er één als vervolglegsel worden aangemerkt (6,3%) met 7 eieren.

Bij de Bonte Vliegenvanger zat een nest dat meer dan een maand later begon dan de allereerste eileg maar niet in een nestkast waar eerder ook een Bonte Vliegenvanger broedde, dus of het echt een vervolglegsel is of gewoon een late, is niet te zeggen. Het legsel had 4 eieren waarvan er geen uitgekomen is.

1.10 Velp

Bij haar huis in Velp en in het bos vlakbij heeft Els dit jaar in het totaal 78 kasten hangen. Hiervan bleven er 43 leeg (55%). In 20 kasten broedde de Koolmees (25%), in negen kasten de Pimpelmees (12%), in twee de roodborst (3%), in drie een Bonte Vliegenvanger (4%) en in één een Boomklever (1%).

De broedresultaten van de verschillende soorten in Velp zijn in de volgende tabellen samengevat:

Velp	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	205	158	77%	148	94%	72%
Pimpelmees	86	67	78%	65	97%	76%
Bonte Vliegenvanger	17	10	59%	9	90%	53%
Roodborst	13	12	92%	7	58%	54%
Boomklever	6	4	67%	3	75%	50%
Totaal	327	251	77%	232	92%	71%

Velp	Aantal legsels	Gemiddelde legselgrootte	datum 1e eileg eerste legsel			datum 1e eileg vervolglegsel		
Soort			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gem.	Laatste
Koolmees	20	10,5	13-Apr	16-Apr	5-Mei	30-Mei		
Pimpelmees	9	9,6	13-Apr	16-Apr	20-Apr			
Bonte Vliegenvanger	3	5,7	22-Apr	4-Mei	14-Mei			
Roodborst	2	6,5	7-Apr	23-Apr	9-Mei			
Boomklever	1	6	9-Apr					

Koolmees: één van de 20 legsels kunnen als vervolglegsel worden aangemerkt (5%) met 5 eieren.

1.11 Franse Baan (FB)

In een nieuw gebied aan de Franse Baan bij de natuurbegraafplaats bij Schaijk hebben Paul Paar en Sjef Bardoel in totaal 43 nestkasten hangen,. Hiervan bleven er 14 leeg (33%). In 19 kasten broedde de Koolmees (44%), in drie kasten de Pimpelmees (7%), in twee de Gekraagde Roodstaart (5%) en in vijf een Bonte vliegenvanger (12%).

Franse Baan	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	170	123	72%	115	93%	68%
Pimpelmees	30	29	97%	29	100%	97%
Bonte Vliegenvanger	28	28	100%	28	100%	100%
Gekraagde Roodstaart	13	12	92%	12	100%	92%
Totaal	241	192	80%	184	96%	76%

Franse Baan	Aantal legsels	Gemiddelde legselgrootte	datum 1e eileg eerste legsel			datum 1e eileg vervolglegsel		
			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gemiddeld	Laatste
Koolmees	22	8,2	14-Apr	21-Apr	7-Mei	25-Mei	27-Mei	29-Mei
Pimpelmees	3	10,0	15-Apr	18-Apr	22-Apr			
Bonte Vliegenvanger	5	5,6	23-Apr	29-Apr	7-Mei			
Gekraagde Roodstaart	2	6,5	26-Apr	2-Mei	9-Mei			

Koolmees: Drie van de 22 legsels kunnen als vervolglegsel worden aangemerkt (13,6%) met gemiddeld 4,7 eieren.

1.12 Thuiswerkers (TW)

Ria de Vent

Bij de woning van Ria de Vent op het Mun bij Schaijk hangen 34 nestkasten, daarvan waren er 21 onbezet (62%), zes met een Koolmees (18%), vier een Pimpelmees (12%) een met een Bonte Vliegenvanger (3%) en een met een Roodborst (3%).

De broedresultaten van de verschillende kasten op het Mun bij Schaijk zijn in de volgende tabellen samengevat:

Ria	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#	#	%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	48	48	100%	48	100%	100%
Pimpelmees	31	27	87%	27	100%	87%
Bonte Vliegenvanger	7	7	100%	7	100%	100%
Roodborst	5	0	0%	0	0%	0%
Totaal	91	82	90%	82	100%	90%

Ria Soort	Aantal legsels	Gemiddelde legselgrootte	datum 1e eileg eerste legsel			datum 1e eileg vervolglegsel		
			Vroegste	Gemiddeld	Laatste	Vroegste	Gem.	Laatste
Koolmees	6	8,0	13-Apr	18-Apr	22-Apr			
Pimpelmees	4	7,8	19-Apr	20-Apr	22-Apr	15-Mei		
Bonte Vliegenvanger	1	7	29-Apr					
Roodborst	1	5	?					

Pimpelmees: één van de vier legsels kan als vervolglegsel worden aangemerkt (25%) deze had 5 eieren.

Leo had een succesvol broedgeval van een Koolmees aan huis midden in Veghel, deze zorgde meteen voor de allervroegste eileg op 6 april 2018!

Leo	eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort	#		%	#	%	(uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	8	8	100%	8	100%	100%

2 Resultaten per soort

2.1 Koolmees

In het totaal waren er 334 legfels van de Koolmees waarvan 36 vervolglegfels (10,7%). Net als de vorige jaren is elk legfel dat één maand na de allereerste eileg van die soort gelegd is, als vervolglegfel aangerekend. Het hoeft dus niet noodzakelijkerwijs in dezelfde kast als het eerste legfel gelegd te zijn. Dit jaar was de allereerste eileg van de Koolmees op 10 april 2018 (eerste eildatum van 6 april bij Leo thuis rekenen we hier niet mee), alle nesten met een eerste eileg vanaf 10 mei zijn dus als vervolglegfel aangerekend. Let op! dit is dus over alle legfels, dat kan dus anders zijn dan voor de afzonderlijke gebieden zoals hierboven beschreven.

Het broedsucces van de Koolmees is te zien in tabel 1. In het totaal (eerste- en vervolglegfels) werden er 2949 eieren gelegd en kwamen er 2335 jongen uit (79,2%). Uiteindelijk vlogen er 2171 jongen uit (93,0%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 73,6% oplevert. Dit broedsucces was, opvallend! lager voor de eerste legfels (2061 / 2744 = 75,1%) dan voor de vervolglegfels (110/ 210 = 52,4,7%).

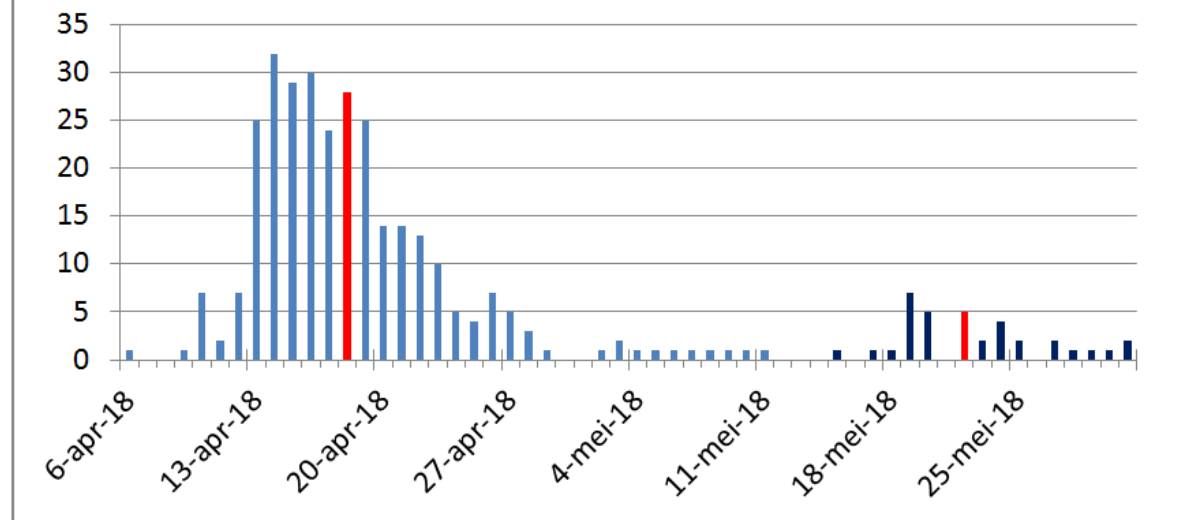
Tabel 1: Overzicht gegevens Koolmees

Totalen Koolmees	OO	OW	GB	AdB	HH	DoGo	MS	DV	SCK	Velp	FB	Ria	Totaal
Totaal # nestkasten	68	56	53	104	102	59	80	66	62	78	43	35	806
# nestkasten bezet	22	25	27	47	41	27	38	18	37	20	19	6	327
% nestkasten bezet	32%	45%	51%	45%	40%	46%	48%	27%	60%	26%	44%	17%	40,6%
# legfels	24	25	28	48	40	22	38	17	43	20	22	7	334
# eieren gelegd	230	227	254	408	378	175	344	143	359	205	170	56	2949
# eieren uitgekomen	197	208	238	239	303	146	271	123	273	158	123	56	2335
% eieren uitgekomen	86%	88%	94%	59%	80%	83%	79%	86%	76%	77%	72%	100%	79,2%
# jongen uitgevlogen	194	192	227	204	261	144	259	120	251	148	115	56	2171
% jongen uitgevlogen	98%	87%	95%	85%	86%	99%	96%	98%	92%	94%	93%	100%	93,0%
% broedsucces	84%	80%	89%	50%	69%	82%	75%	84%	70%	72%	68%	100%	73,6%
# vervolg broedsel	2	0	3	5	6	6	0	2	8	1	3	0	36
% vervolgbroedsel	8%	0%	11%	10%	15%	27%	0%	12%	19%	5%	14%	0%	11%

Let op! In de tabellen is het aantal eieren en jongen over het eerste en (eventuele) vervolglegfel opgeteld.

De gemiddelde legfelgrootte van alle eerste legfels samen is 9,2 eieren (2744/298) en was niet constant over de groepen: 10,5 (Velp); 10,1 (HH); 9,9 (OO); 9,4 (GB), 9,1 (MS,OW); 9,0 (AdB); 8,9 (Sch), 8,8 (DoGo); 8,4 (DV); 8,2 (FB) en 8,0 (TW). De gemiddelde legfelgrootte van alle vervolglegfels samen is 5,8 eieren (201/36) en was niet constant over de groepen: 6,5 (DV); 6,2 (AdB), 6,1 (Sch); 6,0 (HH,OO,GB); 5,3 (DoGo), 5 (Velp) en 4,6 (FB); bij de andere gebieden waren geen vervolglegfels.

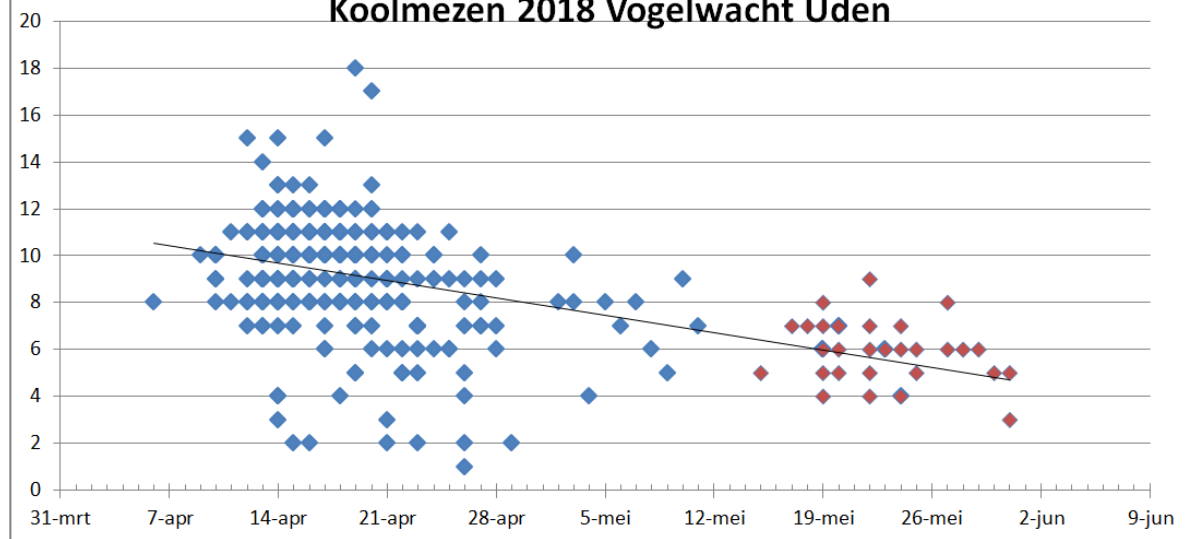
Verdeling eerste eidatum Koolmees Vogelwacht Uden 2018 (n=333)

De gemiddelde datum waarop het eerste ei van de eerste legsels werd gelegd is redelijk constant over de gebieden: 14 Apr (DoGo); 16 april (Velp) 17-Apr (OO, HH); 18-Apr (OW, MS, DV, Sch, GB, TW); 19-Apr (AdB) en 21-Apr (FB). Dit levert in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 18 april met op 6 april de allervroegste van het seizoen en op 11 mei de laatste eerste eilegdatum van de eerste legsels.

De gemiddelde datum waarop het eerste ei van de 36 vervolglegsels is 22 mei met op 15 mei het eerste vervolglegsel-ei en op 31 mei 2018 de laatste eerste eileg datum van het vervolglegsels.

Legselgrootte en eerste eidatum Koolmezen 2018 Vogelwacht Uden

2.2 Pimpelmees

In het totaal waren er 111 legfels van de Pimpelmees waarvan 4 vervolglefsels (3,6%). Net als vorig jaar is elk legfel dat één maand na de allereerste eileg van die soort gelegd is als vervolglefel aangerekend. Het hoeft dus niet noodzakelijkerwijs in dezelfde kast als het eerste legfel gelegd te zijn. Dit jaar was de allereerste eileg van de Pimpelmees op 8 april 2018, alle nesten met een eerste eileg vanaf 8 mei zijn dus als vervolglefel aangerekend. Het broedsucces van de Pimpelmees is te zien in tabel 2. In het totaal werden er 1144 eieren gelegd en kwamen er 879 jongen uit (76,8%). Uiteindelijk vlogen er 802 jongen uit (91,2%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 70,1% oplevert. Het broedsucces voor de eerste legfels was (790 / 1124 =) 70,2% was hoger dan voor de vervolglefsels (12 / 20 =) 60%.

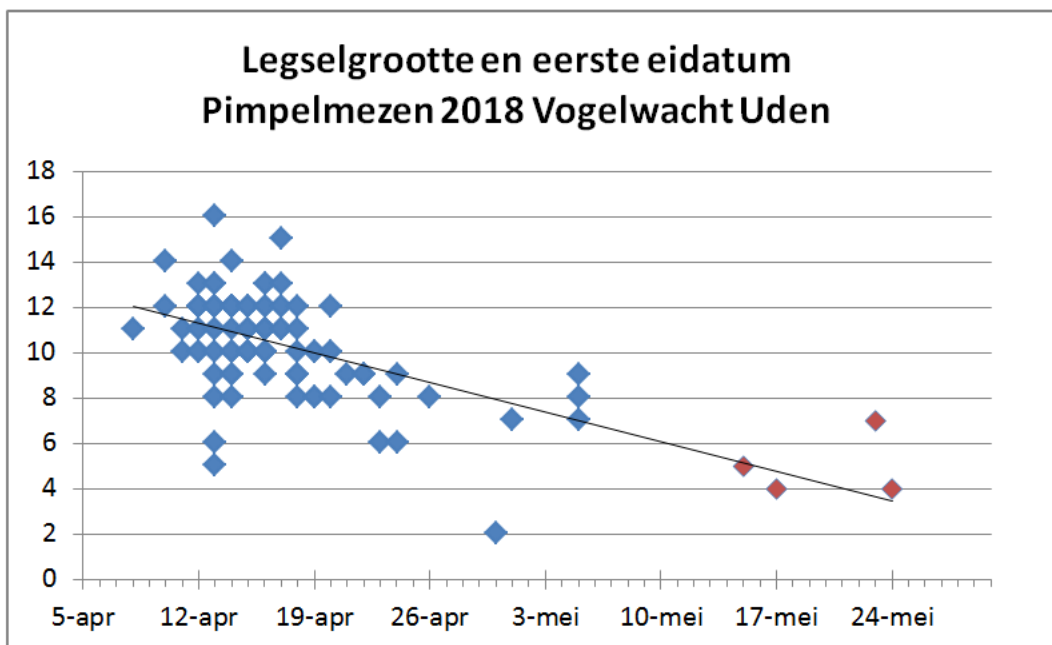
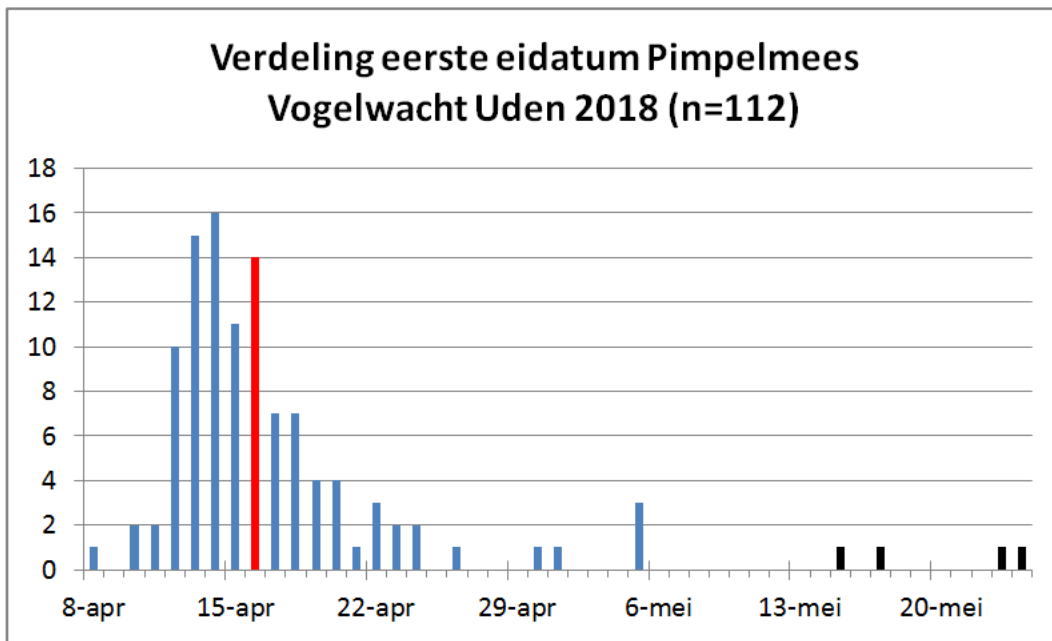
Tabel 2: Overzicht gegevens Pimpelmees

Totalen Pimpelmees	OO	OW	GB	AdB	HH	DoGo	MS	DV	SCK	Velp	FB	TW	Totaal
Totaal # nestkasten	68	56	53	104	102	59	80	66	62	78	43	35	806
# nestkasten bezet	15	16	10	16	14	5	7	6	6	9	3	4	111
% nestkasten bezet	22%	29%	19%	15%	14%	8%	9%	9%	10%	12%	7%	11%	13,8%
# legfels	15	16	10	16	14	5	7	7	6	9	3	4	112
# eieren gelegd	166	174	95	170	154	43	65	68	62	86	30	31	1144
# eieren uitgekomen	149	152	95	79	118	17	47	52	47	67	29	27	879
% eieren uitgekomen	90%	87%	100%	46%	77%	40%	72%	76%	76%	78%	97%	87%	76,8%
# jongen uitgevlogen	145	120	95	58	115	17	47	49	35	65	29	27	802
% jongen uitgevlogen	97%	87%	100%	73%	97%	100%	100%	94%	74%	94%	93%	100%	91,2%
% broedsucces	87%	80%	100%	34%	75%	40%	72%	72%	56%	72%	68%	87%	70,1%
# vervolglefsel	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	4
% vervolglefsel	0%	0%	0%	6%	7%	0%	0%	14%	0%	0%	0%	25%	4%

De gemiddelde legfelgrootte van de eerste legfels is 10,4 eieren (1121/107) en was ook hier niet constant over de groepen: 11,5 (HH); 11,1 (OO); 10,9 (OW, AdB); 10,6 (DV); 10,3 (Sch); 10,0 (FB); 9,6 (Velp); 9,5 (GB); 9,3 (MS); 8,6 (DoGo); 7,8 (TW). De gemiddelde legfelgrootte van de vervolglefsels is 5,0 eieren (20/4) en was ook hier niet constant over de groepen: 7 (AdB); 5 (TW) en 4,0 (HH, DV).

De gemiddelde datum waarop het eerste Pimpelmeesei van de eerste legfels werd gelegd is niet constant: 15-Apr (OO, OW, DV, HH, GB); 16-Apr (Velp); 17-Apr (DoGo, AdB); 18-Apr (Sch, FB); 19-Apr (MS); 20-Apr (TW). Dit levert in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 16 april op, met op 8 april de allervroegste van het seizoen en op 5 mei de laatste eerste eileg.

De gemiddelde datum waarop het eerste Pimpelmees ei van de vervolglefsels werd gelegd was gemiddeld op 19 mei, met op 15 mei de aller-vroegste van het seizoen en op 24 mei de laatste eerste eileg.

Bonte Vliegenvanger

Dit jaar heeft de Bonte Vliegenvanger in elf gebieden gebroed. Het aantal legfels was 92, ten opzichte van 87, 84, 82, 74 en 61 in de voorgaande jaren. De soort zit dus duidelijk in de lift! Onder deze 92 legfels was een enkel vervolglegsel (1%) in gebied AdB. Het broedsucces van de Bonte Vliegenvanger is te zien in tabel 3.

Tabel 3: Overzicht gegevens Bonte vliegenvanger

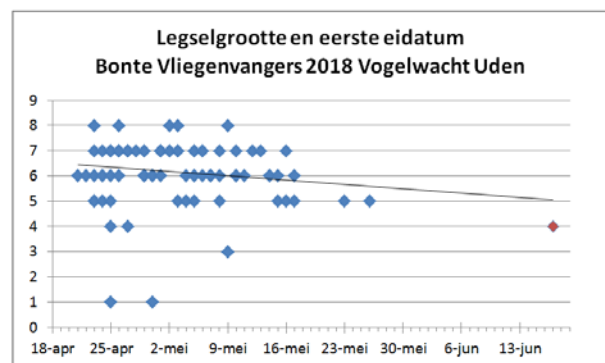
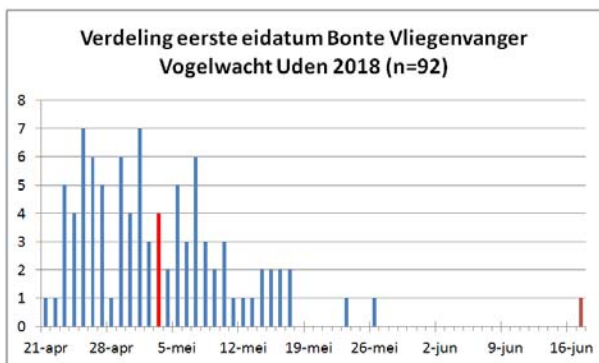
Totaal Bonte vliegenvanger	OO	OW	AdB	HH	DoGo	MS	DV	SCK	Velp	FB	TW	Totaal
Totaal # nestkasten	68	56	104	102	59	80	66	62	78	43	35	806*
# nestkasten bezet	6	1	6	9	12	21	24	3	3	5	1	91
% nestkasten bezet	9%	2%	6%	9%	20%	26%	36%	5%	4%	12%	3%	11,3%
# legsels	6	1	6	9	12	21	25	3	3	5	1	92
# eieren gelegd	39	6	39	58	83	122	146	18	17	28	7	563
# eieren uitgekomen	37	6	18	47	83	98	133	14	10	28	7	481
% eieren uitgekomen	95%	100%	46%	81%	100%	80%	91%	78%	58,8%	100%	100%	85,4%
# jongen uitgevlogen	36	6	18	46	82	94	130	14	9	28	7	470
% jongen uitgevlogen	97%	87%	100%	98%	99%	96%	98%	100%	94%	93%	100%	97,7%
% broedsucces	92%	80%	46%	79%	99%	77%	89%	78%	72%	68%	100%	83,5%

* Totaal aantal nestkasten is inclusief de nestkasten uit de gebieden zonder Bonte vliegenvangers.

In het totaal werden er voor de eerste legsels 563 eieren gelegd en kwamen er 481 jongen uit (86,0%). Uiteindelijk vlogen er ook 470 jongen uit (97,7%) wat een totaal broedsucces (% uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 83,5% oplevert. Het enige vervollegsels had vier eieren die geen van allen uitkwamen.

De gemiddelde legselgrootte is 6,1 (563/92) eieren voor de eerste legsels was redelijk constant over de groepen: 7,0 (AdB, TW); 6,9 (DoGo); 6,6 (HH); 6,5 (OO); 6,0 (OW, DV, Sch); 5,8 (MS); 5,7 (Velp) en 5,6 (FB).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd van de eerste legsels was niet constant over de gebieden: 26-Apr (Sch); 29-Apr (FB, TW); 30-Apr (MS); 1-Mei (DoGo); 3-Mei (DV); 4-Mei (OO, Velp); 6-Mei (HH) en 7-Mei (OW, AdB) wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 3 mei oplevert, met op 21 april de allervroegste van het seizoen en op 26 juni de laatste eerste eileg. Het enige vervollegsels startte op 17 juni.

2.3 Boomklever

De Boomklever heeft dit jaar in acht gebieden gebroed, een minder dan vorig jaar. In het totaal waren er 24 legfels van de Boomklever waaronder géén vervollegsels.

Het broedsucces van de Boomklever is te zien in tabel 4. In het totaal werden er 166 eieren gelegd en kwamen er 149 jongen uit (89,9%). Uiteindelijk vlogen er 138 jongen uit (92,6%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 83,1% oplevert.

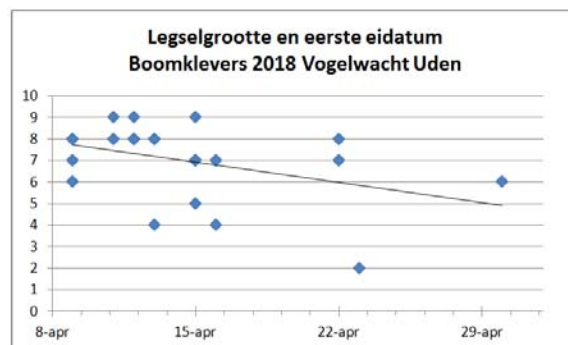
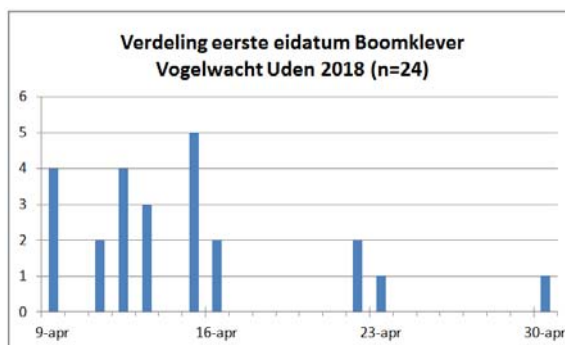
De gemiddelde legselgrootte is 6,9 eieren voor de eerste legfels maar was niet constant over alle gebieden: 9,0 (HH); 8 (MS); 7,6 (OO); 7,5 (OW); 6,3 (AdB); 6 (Velp); 5,7 (GB) en 2 (DV).

Tabel 4: Overzicht gegevens Boomklever

Totalen Boomklever	OO	OW	AdB	HH	GB	MS	DV	Velp	Totaal
Totaal # nestkasten	68	56	104	102	53	80	66	78	806
# nestkasten bezet	9	4	3	2	3	1	1	1	24
% nestkasten bezet	13%	7%	3%	2%	6%	1%	2%	1%	3,0%
# legfels	9	4	3	2	3	1	1	1	24
# eieren gelegd	66	30	19	18	17	8	2	6	166
# eieren uitgekomen	64	30	14	18	11	8	0	4	149
% eieren uitgekomen	97%	100%	63%	0%	58%	100%	0%	66,7%	89,8%
# jongen uitgevlogen	64	28	7	17	11	8	0	3	138
% jongen uitgevlogen	100%	87%	50%	94%	100%	100%	0%	94%	92,6%
% broedsucces	97%	80%	37%	94%	65%	100%	0%	72%	83,1%

* Totaal aantal nestkasten is inclusief de nestkasten uit de gebieden zonder Boomklevers.

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is 14 april, met op 9 april het allereerste ei en op 30 april het laatste eerste ei. Dit was niet constant over alle gebieden: 9-Apr (Velp); 13-Apr (OO, HH, GB); 14-Apr (AdB); 16-Apr (OW); 22-Apr (MS) en 23-Apr (DV).

2.4 Gekraagde Roodstaart

Gebied	# eieren	uitgekomen		uitgevlogen		broedsucces	eerste eidatum
		#	%	#	%		
DV	6	6	100%	6	100%	100%	22-apr
DoGo	7	7	100%	7	100%	100%	23-apr
MS	7	4	57%	4	100%	57%	23-apr
HH	6	6	100%	6	100%	100%	25-apr
FB	7	7	100%	7	100%	100%	26-apr
DoGo	7	7	100%	7	100%	100%	27-apr
FB	6	5	83%	5	100%	83%	9-mei
DV	6	6	100%	6	100%	100%	25-mei
HH	7	0	0%	0	0%	0%	28-mei
DoGo	5	5	100%	5	100%	100%	1-jun
Totaal	64	53	83%	53	100%	83%	
Gemiddeld	6,4						6-mei-18

2.5 Spreeuw

Gebied	# eieren	uitgekomen		uitgevlogen		broedsucces	eerste eidatum
		#	%	#	%		
GB	5	5	100%	5	100%	100%	13-apr
GB	4	4	100%	4	100%	100%	13-apr
GB	5	4	80%	4	100%	80%	13-apr
GB	4	4	100%	4	100%	100%	14-apr
AdB	5	5	100%	5	100%	100%	14-apr
OO	3	0	0%	0	0%	0%	15-apr
Totaal	26	22	85%	22	100%	85%	
Gemiddeld	4,2						13-apr-18

2.6 Grote Bonte Specht

Gebied	# eieren	uitgekomen		uitgevlogen		broedsucces	eerste eidatum
		#	%	#	%		
OO	6	6	100%	6	100%	100%	21-apr
OO	3	3	100%	3	100%	100%	25-apr
OO	2	0	0%	0	0%	0%	26-apr
OO	5	3	60%	3	100%	60%	29-apr
OO	5	3	60%	0	0%	0%	6-mei
OO	5	2	40%	1	50%	20%	6-mei
OO	5	1	20%	1	100%	20%	12-mei
Totaal	31	18	58%	14	78%	45%	
Gemiddeld	4,4						30-apr-18

2.7 Zwarte mees

Gebied	# eieren	uitgekomen		uitgevlogen		broedsucces	eerste eidatum
		#	%	#	%		
DV	9	8	89%	8	100%	89%	5-apr
Sch	9	8	89%	8	100%	89%	6-apr
DV	9	8	89%	7	88%	78%	11-apr
Sch-2e	9	0	0%	0	0%	0%	15-mei
DV-2e	9	4	44%	0	0%	0%	16-mei
DV-2e	10	5	50%	0	0%	0%	18-mei
DV-2e	7	6	86%	3	50%	43%	25-jun
Totaal	62	39	63%	26	67%	42%	
Gemiddeld	8,8						5-mei-18

Het late legsel met een eerste eidatum van 25 juni is recordlaag, 81 dagen nadat het allereerste ei werd gelegd op 5 april.

2.8 Boomkruiper

Gebied	# eieren	uitgekomen		uitgevlogen		broedsucces	eerste eidatum
		#	%	#	%		
GB	7	0	0%	0	0%	0%	10-apr
AdB	6	6	100%	0	0%	0%	13-apr
AdB	7	7	100%	7	100%	100%	30-apr
Totaal	20	13	65%	7	54%	35%	
Gemiddeld	6,7						17-apr-18

2.9 Roodborst

Gebied	# eieren	uitgekomen		uitgevlogen		broedsucces	eerste eidatum
		#	%	#	%		
Velp	6	6	100%	6	100%	100%	7-apr
Velp	7	6	86%	1	17%	14%	9-mei
Mun	5	0	0%	0	0%	0%	?
Totaal	18	12	67%	7	58%	39%	
Gemiddeld	6,0						23-apr-18

3 Vergelijking met voorgaande jaren

Zoals eerder aangegeven zijn er, helaas, heel veel oude gegevens verloren gegaan, mede doordat er een aantal jaar geen werkgroepcoördinator is geweest. Met het beschikbaar komen van het archief van "het Bruujsel" op het Internet zijn er wat meer oude gegevens beschikbaar gekomen over de jaren 1983 tot 1999 maar in sommige jaren is het totaal aantal nesten laag. Pas vanaf 2003 zijn gedetailleerde gegevens bewaard gebleven. Bij de onderstaande vergelijking moet men er dus wel steeds rekening mee houden dat de vergelijkingen met 1983-1999 gebaseerd zijn op kleine aantallen (met dus grote spreiding op de getallen) en dat die soms slechts uit één gebied (Odiliapeelse bossen) komen dat misschien niet altijd met bijvoorbeeld de deelgebieden in de regio Uden te vergelijken is. Daarom is een goede vergelijking met andere deelgebieden soms niet altijd goed mogelijk.

3.1 Algemene indruk broedseizoen

In tabel 7 staan per soort de belangrijkste gegevens van 2018.

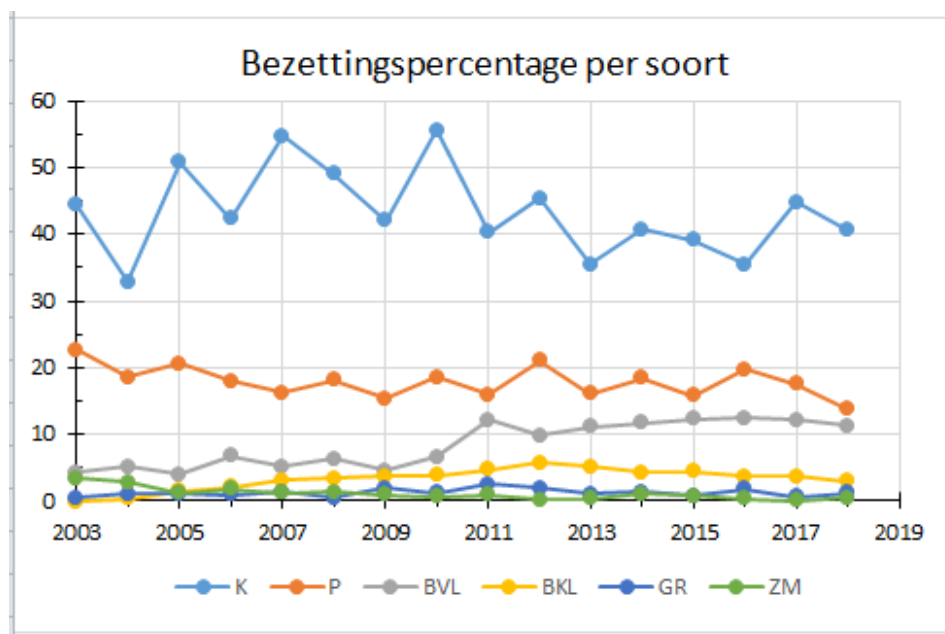
Tabel 7: Kengetallen per soort broedseizoen 2018

Totalen 2018	K	P	BVL	BKL	GR	GBS	ZM	S	BKR	R	Totaal
# nestkasten	806										
# nestkasten bezet	327	111	91	24	11	7	4	6	3	3	587
% nestkasten bezet	40.6%	13.8%	11%	3%	1%	0.9%	0.5%	0.7%	0,40%	0,40%	83%
# legels	334	112	92	24	11	7	7	6	3	3	599
# eieren	2949	1144	563	166	64	31	62	26	20	18	5043
# eieren uitgekomen	2335	879	481	149	53	18	39	22	13	12	4001
% eieren uitgekomen	79%	77%	85%	90%	83%	58%	63%	85%	65%	67%	76%
# jongen uitgevlogen	2171	802	470	138	53	14	26	22	7	7	3710
% jongen uitgevlogen	93%	91%	98%	93%	100%	78%	67%	100%	54%	58%	88%
% broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei)	74%	70,1%	83,5%	83,1%	82,8%	45,2%	41,9%	84,6%	35,0%	38,9%	67%
# vervolg broedsel	36	4	1	0	0	0	4	0	0	0	45
% vervolglegsel	11%	4%	1%	4%	10%	0%	57%	0%	0%	0%	23%
Legselgrootte	9,2*	10,4*	5,8	7,2	5,6	5,2	8	4,8	6,7	6	
(* 1° legsel)	19-apr	17-apr	2-mei	15-apr	4-mei	30-apr	26-apr	14-apr	15-apr	23-apr	

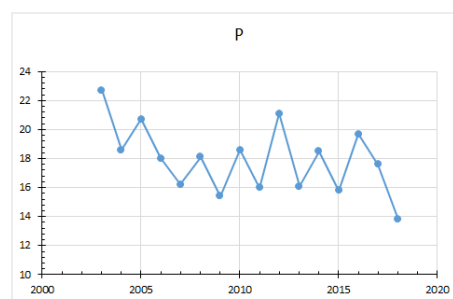
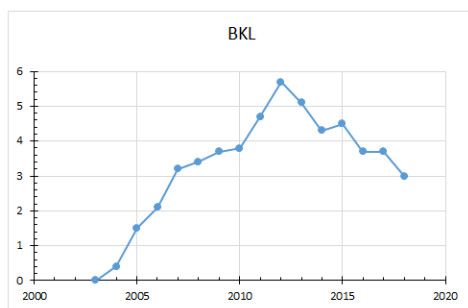
3.2 Aantal kasten en bezettingspercentage

Het totaal aantal gecontroleerde nestkasten steeg in 2018 met 11,7% van 721 naar 806. Dit komt voornamelijk op rekening van het gebied Achter de Berg waar Martien en Wim na de overdracht van de vorige controleurs op hun rondens steeds meer kasten ontdekten!

Het bezettingspercentage van de kasten was met 72,8% lager dan de voorgaande jaren. Het bezettingspercentage per soort is te zien in grafiek hieronder. De Koolmees daalde iets ten opzichte van vorig jaar maar was gemiddeld maar de Pimpelmees had een slecht jaar, voor de Pimpelmees zelfs het slechtste jaar sinds 2003. In 15 jaar is de soort van 22% naar 14% bezetting gegaan.. Ook de Boomklever blijft dalen in bezetting sinds 2012 (6%) is de bezetting van deze soort gehalveerd en komt nu alleen nog veelvuldig in de kasten van Odiliapeel voor. Het bezettingspercentage van de andere soorten was verder gemiddeld.

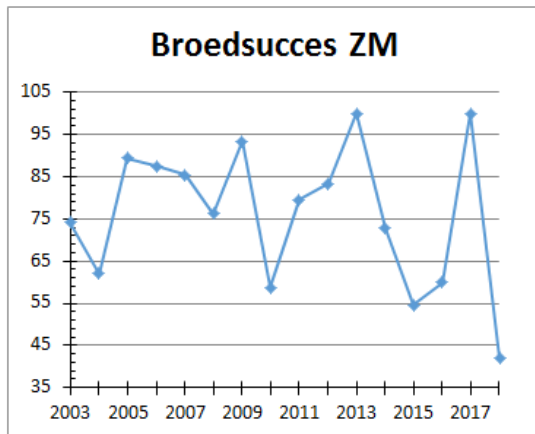
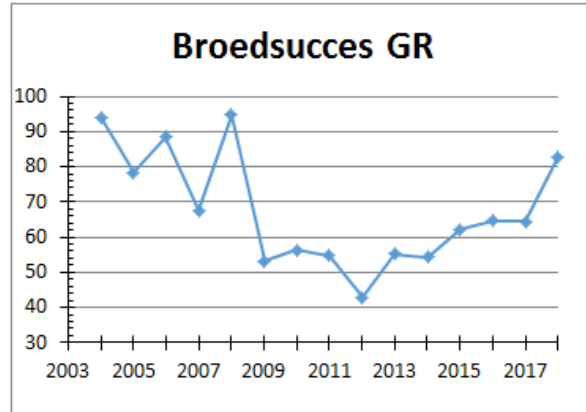
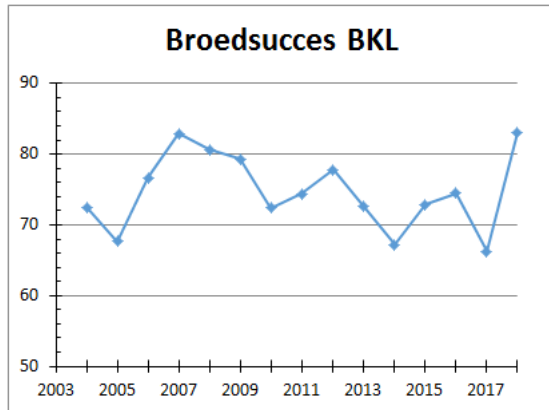

Het aantal Bonte Vliegenvanger legsel steeg wel weer verder van 87 naar 92 maar door de toename in het aantal kasten daalt deze soort procentueel. Het aantal Grote Bonte Spechten in de kasten van Odiliapeel Oost steeg ook weer na een lichte dip vorig jaar.

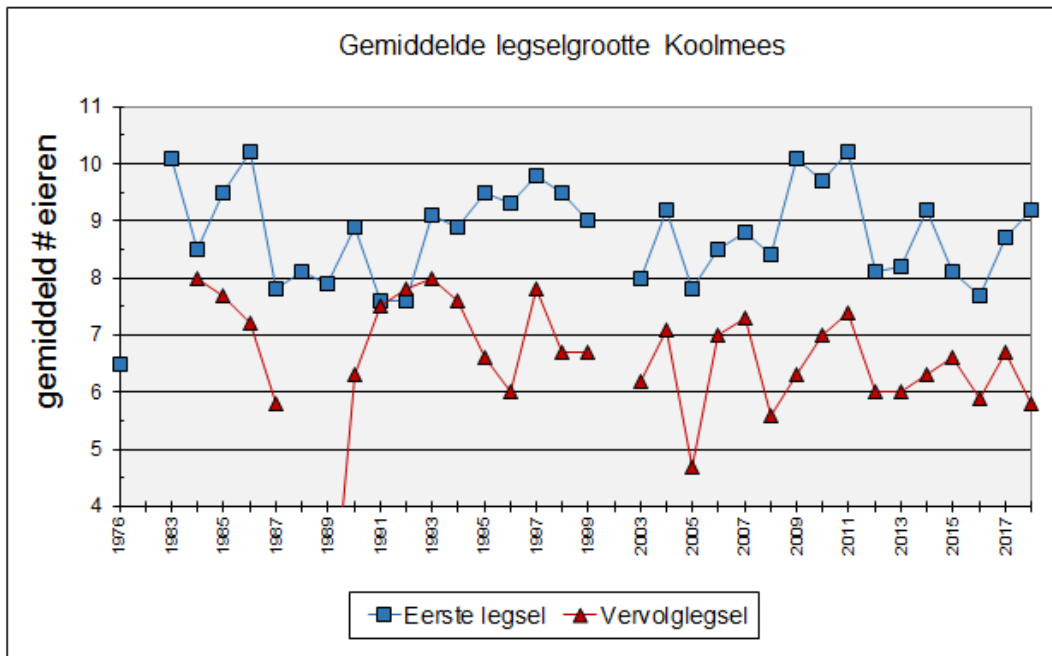
3.3 Broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)

Het broedsucces was voor de meeste soorten beter dan vorig jaar en voor de Boomklever (83,1% tegenover een langjarig gemiddelde van 74,7%) en de Gekraagde Roodstaart (82,8% tegenover 67,6%) zelfs het beste in bijna tien jaar. Alleen voor de Zwarte Mees was het uitzonderlijk slecht met een broedsucces van 41,9% tegenover een langjarig gemiddelde van 76,2%, zo laag hadden we nog niet gemeten!

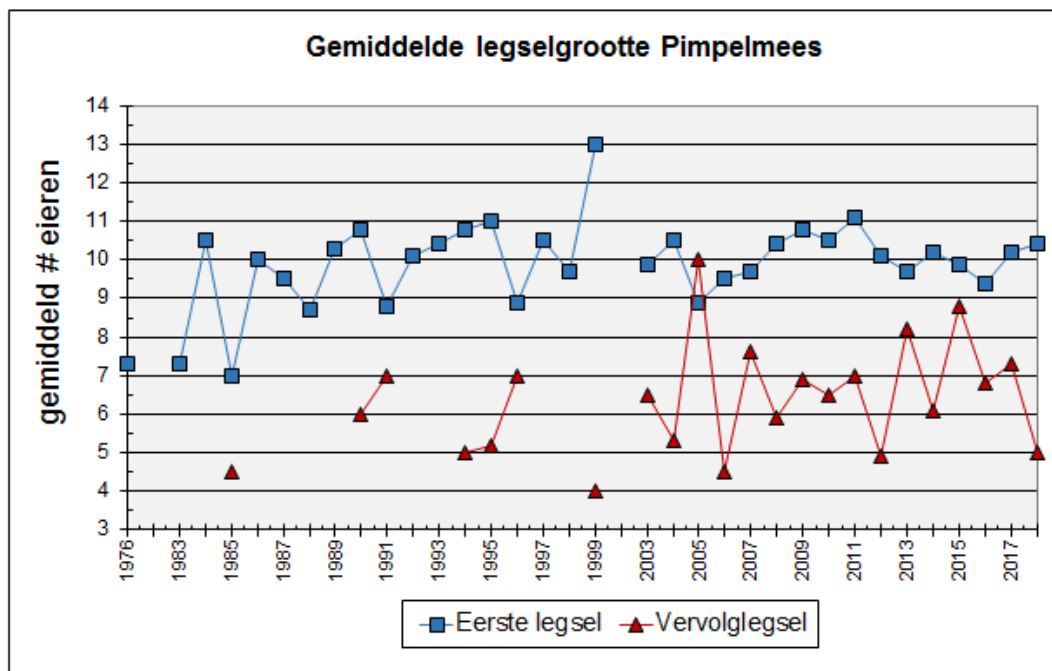

3.4 Legselgrootte

In de grafiek hieronder wordt een overzicht gegeven van de gemiddelde legselgroottes van het eerste legsel en het vervollegsels van de Koolmees (de soort waar de meeste gegevens over zijn). De legselgrootte van het eerste legsel was met 9,2 eieren groter dan het langjarig gemiddelde van 8,7 eieren en bijna 1,5 ei groter dan in 2016 (dat was toen de kleinste legselgrootte in 24 jaar)! De legselgrootte van de vervollegsels, was met 5,2 eieren, daarentegen, weer zeer klein.

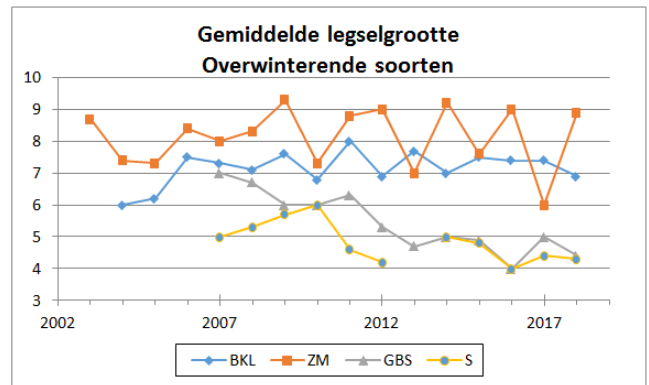
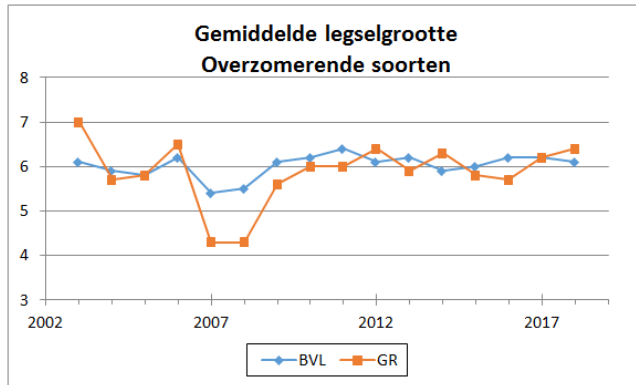

Voor de Pimpelmees was het eerste legsel dit jaar, met 10,4 eieren ook iets groter dan het langjarig gemiddelde van 10,1 ei. Net als bij de Koolmees waren echter de vervolglegfels (5,0 ei) weer aan de kleine kant.

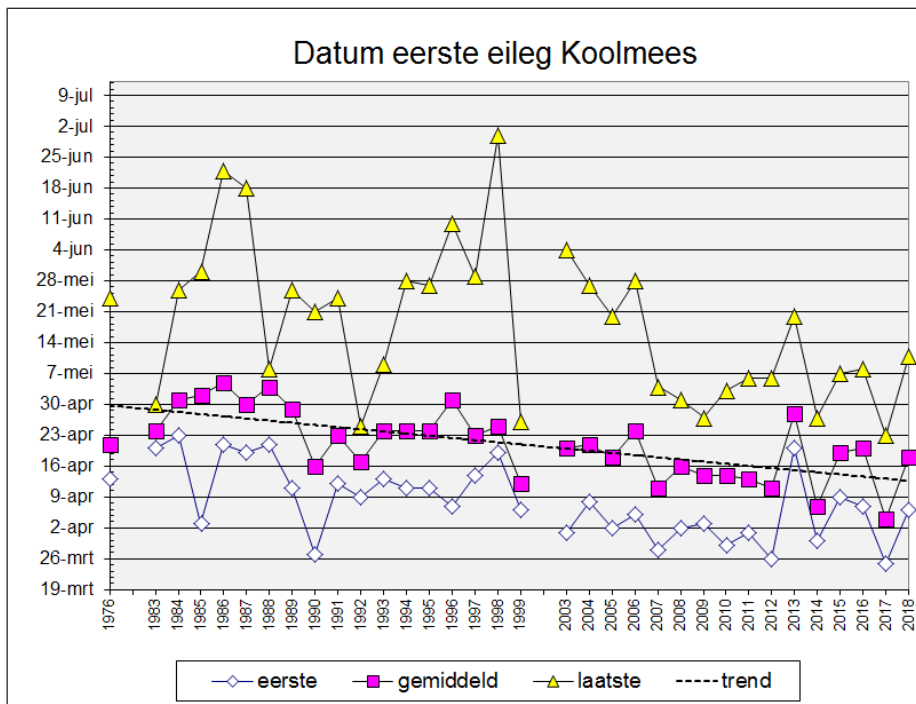
De gemiddelde legselgrootte van de Gekraagde Roodstaart (6,4 eieren) is hoger dan het langjarig gemiddelde van 5,6 eieren en een van de hoogste van de laatste jaren. Ook de Zwarte Mees (gemiddeld 8,0 eieren) was hooggemiddeld. De legselgroottes van Bonte Vliegenvanger (5,8 eieren) en Boomklever (7,2 eieren) waren gemiddeld. Voor de Spreeuw

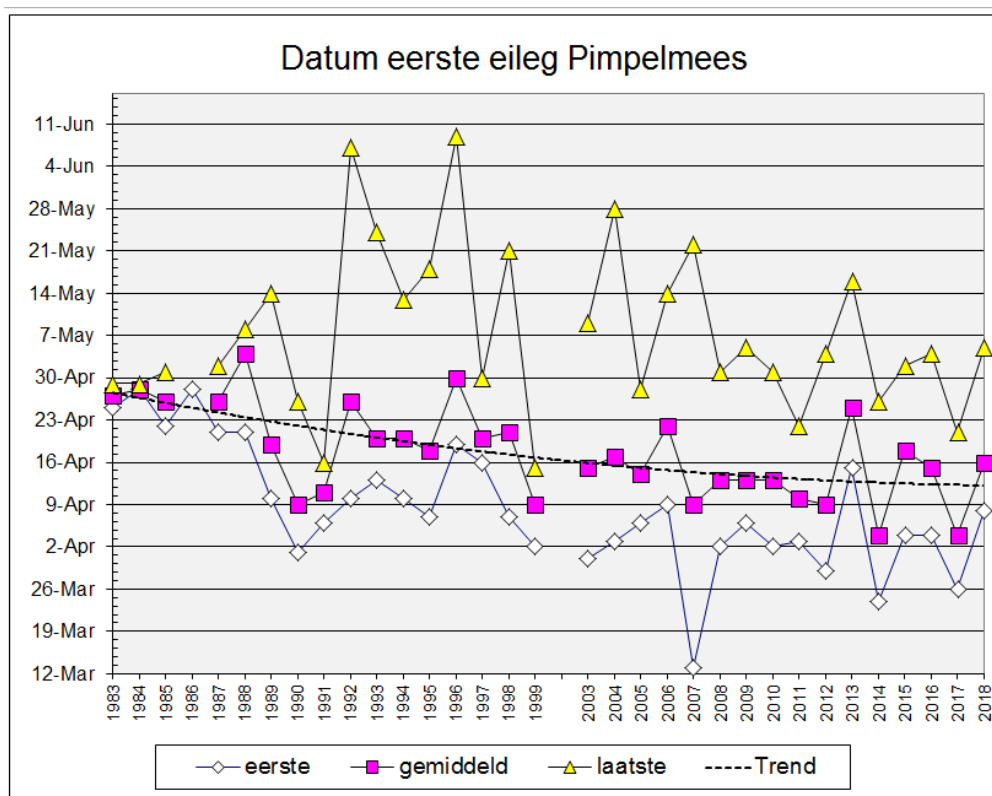
(4,9 eieren) en Grote Bonte Specht (5,5 eieren) waren de legfels aan de kleine maat en lijken de laatste jaren onder druk te staan, maar er zijn niet veel legfels waarop dit gebaseerd is.

3.5 Gemiddelde datum eerste eileg

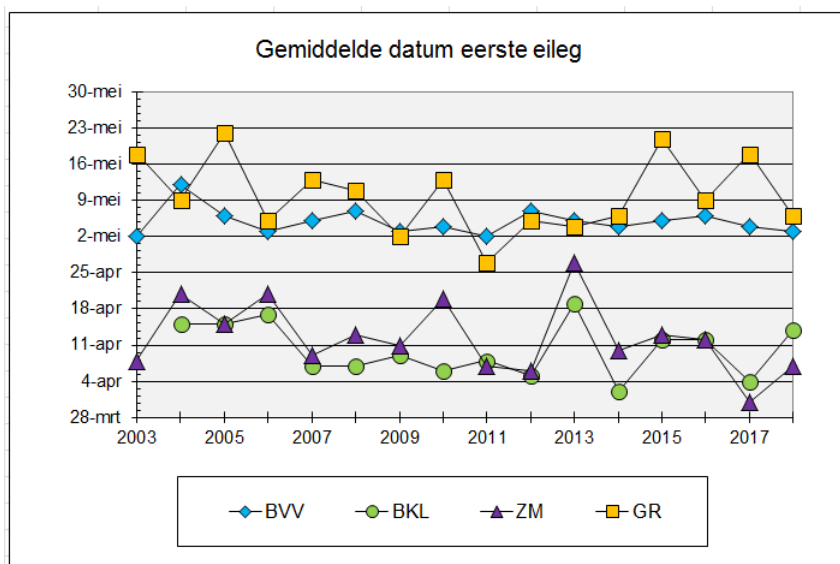
Na de recordvroeg eileg voor de mezen in 2017 was dit jaar een stuk later. Met 18 april was de gemiddelde eerste eileg voor de Koolmees maar liefst 14 dagen later dan in 2017. De gemiddelde eerste eileg van de Pimpelmees, ook 16 april, was 12 dagen later dan in 2017. Voor beide soorten was het allereerste ei dat gelegd werd (9 april voor de Koolmees en 8 april voor de Pimpelmees) later dan de gemiddelde eerste eileg van vorig jaar.

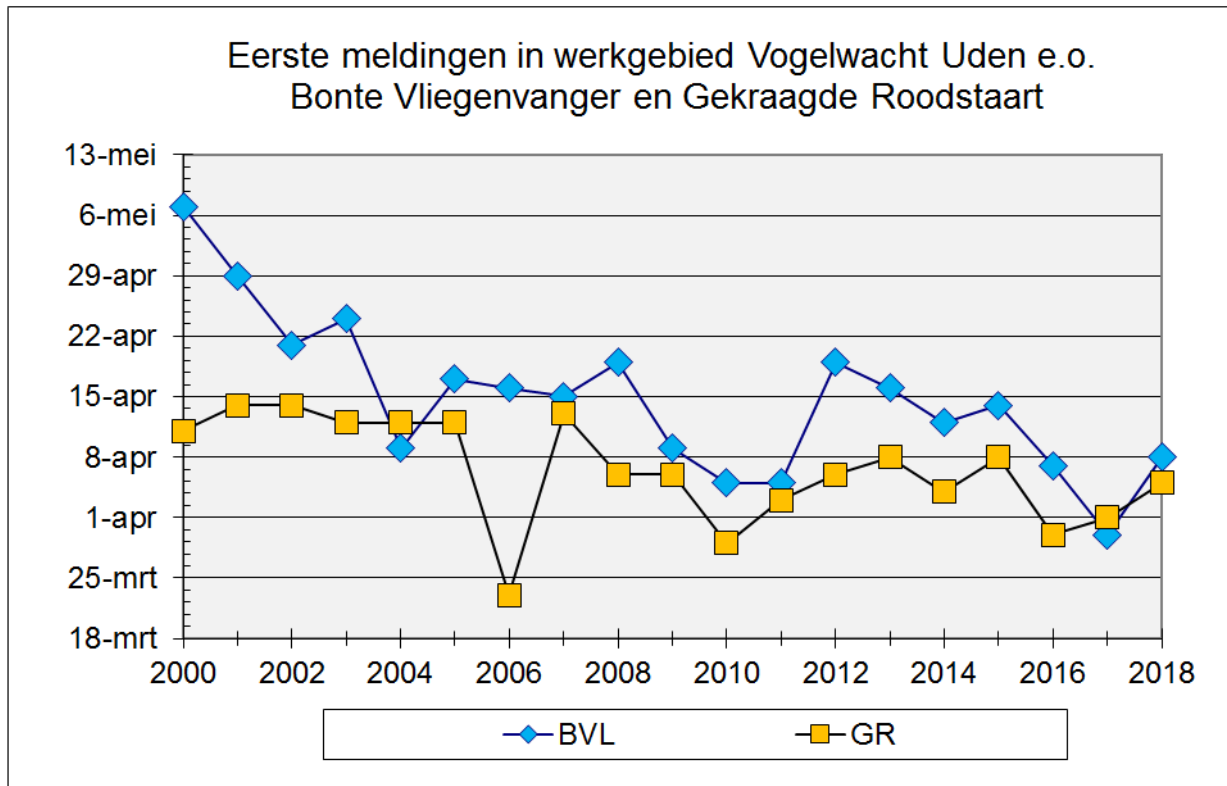
Ook de andere soorten die hier overwinteren begonnen later. De Boomklever begon gemiddeld op 14 april en de Zwarte mees, traditioneel de vroegst eileggende soort, begon gemiddeld op 7 april met de eileg van de eerste legfels. Er was een Zwarte Mees in de Drie Vennen (DV) die op 25 juni nog begon met eileg, 81 dagen na de allereerste edatum van deze soort. Begin augustus vlogen daar nog drie jongen uit!

De Bonte vliegenvanger en de Gekraagde roodstaart, die in Afrika overwinteren, begonnen gemiddeld op, respectievelijk 3 en 6 mei; voor beide soorten was dat gemiddeld.

3.6 Aankomst Afrikagangers

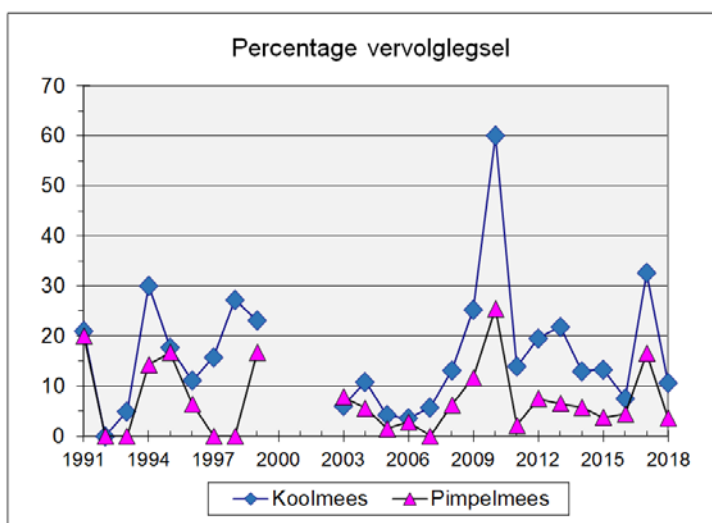
Dit jaar werden in het werkgebied van Vogelwacht Uden de Afrikagangers laatgemiddeld voor het eerst gemeld. De Bonte vliegenvanger werd op 8 april en de eerste Gekraagde Roodstaart van de regio werd op 5 april gezien in het werkgebied van de Vogelwacht Uden e.o. in de Maashorst.

3.7 Percentage vervollegsels

Omdat we zelf geen ringonderzoek doen en dus niet weten wie de ouders precies zijn, moeten de tweede legsels eigenlijk vervollegsels genoemd worden. Daarbij zitten ook nesten van paren die in de eerste plaats een nest verlieten of verloren en weer opnieuw begonnen.

Tot vervollegsels worden ook die legsels gerekend waarvan de eerste eileg plaatsvindt een maand nadat de eersten van die soort begonnen zijn. De vroegste Koolmees begon dit jaar op 9 april maart met de eileg, de Pimpelmees op 8 april. Alle legsels na respectievelijk, 9 mei en 8 mei 2018, worden dus vervollegsels genoemd. Voor de Koolmees waren dit 36 legsels (10,7%) en dat is laag in vergelijking met het langjarig gemiddelde van 16,3%. Van de Pimpelmees waren er maar 4 vervollegsels (3,6%) en dat is ook laaggemiddeld ten opzichte van het langjarig gemiddelde van 7,0%.

3.8 Totaalbeeld van alle soorten

Soort	Bezettings- graad	Broed- succes	Legselgrootte	Vervolglegsel- percentage	Totaal beeld 2018
K	↔	↑	↑	↓	↑
P	↓↓	↓	↑	↓	↔
BVL	↔	↔	↔	nvt	↔
BKL	↓	↑↑	↔	nvt	↔
GR	↓	↑↑	↔	nvt	↔
ZM	↓	↓↓	↑	nvt	↓
GBS	↔	↓	↓	nvt	↓
S	↑	↑↑	↓	nvt	↔

↑↑: Hoog
↓↓: Laag

↑: Hooggemiddeld
↓: Laaggemiddeld

↔: Gemiddeld

4 Weeroverzicht broedseizoen 2018

Van www.knmi.nl

4.1 Lente 2018 (maart, april, mei)

Extreem zacht, vrijwel de normale hoeveelheid neerslag en zeer zonnig

De gemiddelde temperatuur over de drie lentemaanden lag in De Bilt met 11,1 °C anderhalve graad boven het langjarige gemiddelde van 9,5 °C. Hiermee komt de lente van 2018 op een derde plaats van zachtste lentes sinds 1901. Maart was met 4,7 °C tegen 6,2 °C koud. Met 12,2 °C tegen een langjarig gemiddelde van 9,2 °C was april zeer zacht. Mei was met 16,4 °C de warmste meimaand sinds minimaal drie eeuwen.

Maart begon winters met in De Bilt twee ijsdagen (etmalen waarin de temperatuur niet boven het vriespunt komt). Een ijzige oostenwind maakte dat de gevoelstemperatuur rond -15°C lag. De laagste temperatuur van deze lente werd op 1 maart bereikt in Nieuw Beerta: -9,6°C. Op 4 maart viel de dooi in en werd het geleidelijk vrij zacht. In het weekeinde van 17 maart keerde de winter nog even terug, op 17 maart kwam de temperatuur overdag niet boven nul uit. Ook de rest van de maand bleef het aan de koude kant. In totaal telde maart elf vorstdagen (minimumtemperatuur lager dan 0,0 °C) tegen acht normaal. April begon met temperaturen rond normaal. Eerste paasdag, 1 april, was met een graad of 7 koel, zelfs wat kouder dan de afgelopen eerste kerstdag. Na de eerste week kwamen we onder invloed van hogedrukgebieden boven Oost- en Noord-Europa. Er volgde een langdurige periode met zacht tot zeer zacht weer. De eerste warme dag (maximum temperatuur 20,0 °C of hoger) van het zomerseizoen werd in De Bilt op de zevende genoteerd. De eerste zomerse dag (maximum temperatuur 25,0 °C of hoger) volgde op 19 april. Normaal komen in april geen zomerse dagen voor, nu waren het er drie.

Mei was met een gemiddelde temperatuur van 16,4 °C de warmste meimaand in minimaal 3 eeuwen. Normaal is 13,1 °C. Vrijwel de hele maand was het warmer dan normaal onder invloed van een noordoostelijke stroming, die werd veroorzaakt door hogedrukgebieden boven Noordwest-Europa. Alleen aan het begin van de maand en op een aantal dagen in de tweede decade lag de etmaalgemiddelde temperatuur wat beneden normaal. In De Bilt waren er maar liefst 13 zomerse dagen. De laatste tien dagen van mei waren uitzonderlijk warm. De hoge luchtvochtigheid maakte dat het broeierig warm was. Op de 28 en 29 mei werden plaatselijk tropische temperaturen van 30,0°C of hoger gemeten.

In totaal werden deze lente in De Bilt elf vorstdagen genoteerd (minimumtemperatuur lager dan 0,0 °C), tegen twaalf normaal. Maar liefst 30 dagen verliepen warm, tegen veertien normaal. Dit is een verpulvering van het oude record dat op naam stond van 2011 met 25 dagen. Er waren zestien zomerse dagen, het normale aantal bedraagt in De Bilt vier. Ook dit was sinds 1901 niet eerder voorgekomen, het oude record bedroeg 12 (1992, 2000). In De Bilt werd een tropische dag gemeten, het langjarig gemiddelde is nul.

In de lente van 2018 viel 180 mm regen tegen normaal 172 mm. In maart viel landelijk gemiddeld met 60 mm tegen 68 mm normaal. April was met gemiddeld 74 mm tegen een langjarig gemiddelde van 44 mm zeer nat. Mei was met 47 mm tegen normaal 61 mm vrij droog.

In de koude maartmaand viel enkele malen sneeuw. Op 3 maart viel in het zuiden en westen 3-5 cm sneeuw. Op 17 en 18 maart lag er in het zuiden weer op veel plaatsen enkele cm sneeuw. Verder viel deze maand regelmatig regen.

April begon plaatselijk met flinke buien, maar daarna was het vaak droog. In de laatste week van de maand viel regelmatig regen. Op 29 en 30 april viel op veel plaatsen 20-40 mm regen tijdens onweersbuien. Mei verliep grotendeels droog met op een enkele dag een lokale bui, maar op 13 mei viel in het noordoosten tijdens onweersbuien plaatselijk 50-70 mm met wateroverlast tot gevolg. In de laatste week waren er vooral in het zuiden, maar op 29 mei in het hele land zware onweersbuien waarbij hier en daar 50-70 mm neerslag viel.

De lente was zeer zonnig met gemiddelde over het land 603 zonuren tegen 517 uren normaal. In maart en april scheen de zon iets meer dan het normale aantal uren, terwijl mei zeer zonnig was. In maart werden 132 zonuren geregistreerd, in april 181 en in mei 290 tegen 125, 178 en 213 uren normaal. Het zonnigst was de lente aan de noordkust met op Terschelling 682 zonuren.

4.2 Zomer 2018 (juni, juli):

Zeer warm, zeer droog en normale hoeveelheid zonneschijn Juni 2018 Derde zeer warme maand op rij

Na een recordwarme mei en zeer zachte april was ook juni met gemiddeld 17,5°C tegen normaal 15,6°C veel warmer dan normaal. De maand eindigt op een zesde plek in de top 10 van warmste junimaanden. Het record staat op juni 2017 met gemiddeld 18,0°C.

Het weer werd het overgrote deel van de maand bepaald door hogedrukgebieden in onze omgeving. Slechts kleine verstoringen wisten het land te bereiken. De maand begon vrij somber met een klein lagedrukgebied dat voor regen en buien zorgde. Vanaf de derde draaide de wind echter meer naar het oosten en werd het zonniger en warmer. Op 7 juni werden in het oosten van het land lokaal tropische temperaturen bereikt, met de hoogste temperatuur deze maand in Hupsel: 30,3°C. Vanaf de 25e draaide de wind naar het noordoosten en eindigde de maand met zonnig weer en zomerse temperaturen. Op 30 juni kwam de temperatuur in het zuiden van het land lokaal boven de 30°C. Door het heldere weer koelde het in de laatste week 's nachts wel flink af.

De maand telde in totaal zes zomerse dagen (in De Bilt maximumtemperatuur 25,0°C of hoger), maar geen tropische dagen (in De Bilt maximumtemperatuur 30°C of hoger), tegen normaal respectievelijk vijf en één.

Juli 2018 Recorddroog, recordzonnig en zeer warm

Na een zeer warme en droge juni, zette het aanhoudende zomerweer ook in de maand juli door. Met 20,7°C tegen 17,9°C normaal was het opnieuw zeer warm, goed voor een derde plaats na juli 2006 en juli 1994 met 22,3°C en 21,4°C respectievelijk. Toch waren het vooral de aanhoudende droogte en de buitengewone hoeveelheid zon die de maand echt uitzonderlijk maakten. Onder invloed van hogedrukgebieden boven de Noordzee en Groot-Brittannië domineerden ook deze maand weer de noordelijke stromingen. Door de in het algemeen vrij zwakke wind en flinke zonnige perioden, warmde de lucht echter gemakkelijk op en werd het vooral verder landinwaarts regelmatig zomers warm (25°C of meer), in het zuidoosten lokaal tropisch warm (30°C of meer). 's Nachts koelde het nog wel steeds flink af.

Gedurende de laatste decade, vanaf 21 juli, werd het geleidelijk steeds warmer en met het opnieuw tijdelijk naar oost draaien van de wind bereikte de heetste lucht ons op 26 en 27 juli. Vanaf de 23e lagen de maximumtemperaturen vrijwel overal boven de 25°C, op 24 en 25 juli werd het landinwaarts al op uitgebreide schaal meer dan 30°C en op de 26e en 27e was dit zelfs in het hele land het geval. Uitzonderlijker is dat het op deze dagen landinwaarts op veel plaatsen ook recordwarm werd met temperaturen boven de 35°C, waaronder 35,7°C op 26 juli in De Bilt, een evenaring van het record voor de hoogste maximumtemperatuur aldaar. In Arcen was dat op 25 juli ook al het geval en daar bereikte de maximumtemperatuur op 27 juli 38,1°C en op 26 juli zelfs 38,2°C, slechts 0,4°C onder het all-time record van 38,6°C gemeten in Warnsveld op 23 augustus 1944.

Ook de nachten waren uitzonderlijk warm in deze periode, waarbij de minimumtemperaturen op 27 juli in het grootste deel van het land (ruim) boven de 20 graden uitkwamen. Op 28 juli verdreef een koufront met wat (onweers)buien de ergste hitte en kwam er in De Bilt wel een einde aan een hittegolf van 13 dagen. De afkoeling was echter van korte duur; op 30 juli werd het landinwaarts alweer op uitgebreide schaal tropisch warm. Uiteindelijk telde de maand juli in De Bilt 31 warme dagen, 21 zomerse dagen en 5 tropische dagen. Normaal voor juli zijn 22 warme, 9 zomerse en 2 tropische dagen.

5 Dankwoord

Mijn dank gaat uit naar de leden van de werkgroep (zie hieronder), zonder wie al deze mooie resultaten niet gerapporteerd zouden kunnen worden. Speciale dank aan Martien en Wim die zich spontaan aanmeldde om het gebied Achter de Berg van Theo, Mia, Jeanne en Henk over te nemen, jullie hebben het zeer goed gedaan. Ook dank aan Jet en Ruut die dit jaar Els geholpen hebben in het veld in Velp.

Gebied	Controleurs	Gebied	Controleurs
Achter de Berg (AdB)	Martien van Dooren Wim van Lanen	Velp	Els Loeffen Jet van der Maaden Ruut Westerbeek
Goorsche Bossen (GB)	Arnold van Laanen Wim van Haandel	Maashorst Slingerpadd (MS)	Folkert Nijboer Theo van de Velden Martin van Zanten Annetje Elfrink
Odiliapeel West (OW)	Jan Nijhof Huub Willems Johan van Roosmalen	Maashorst Drie Vennen (DV)	Tiny van Boekel Wim Vissers
Odiliapeel Oost (OO)	Harry Cornelissen Hermien en Lambert Verkuijlen	Maashorst Hengstheuvel (HH)	Leo Ballering Willie Bergmans
Doelenweg- Golfterrein (DoGo)	Dorien en Theo Versteegden Wim Abels	Maashorst Schaijk (Sch)	Conny Koenen Leo Ballering
Franse Baan (FB)	Paul Paar Sjef Bardoel	Het Mun	Ria de Vent

**Leo Ballering
Augustus 2018**